

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 98/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. R. – PROBAU, Námestie 1. mája 23, Senec, zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Krajčim, Májkova 1, Bratislava, ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Rob/85/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob/406/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. R. – PROBAU o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. októbra 2013 doručená sťažnosť J. R. – PROBAU (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Rob/85/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob/406/2012.

2. Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil tým, že „... ako navrhovateľ, podal dňa 17. 03. 2010, návrh na vydanie platobného rozkazu proti odporcovi: NEXT FOOD, s. r. o... Bratislava... na zaplatenie 293.320,56 EUR s príslušenstvom.

Súd uznesením zo dňa 16. 12. 2010... č. k. 19 Rob/85/2010 rozhodol... o zastavení konania z dôvodu, že navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok za návrh vo výške 17.599,- EUR, ani v súdom dodatočne určenej lehote. Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ, dňa 24. 03. 2011, prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie zo dňa 21. 03. 2011. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31. 10. 2012 rozhodol tak, že uvedené odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu v zastavujúcej časti odmietol. Uznesenie prvostupňového súdu o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť dňa 27. 01. 2011.

Uznesením Okresného súdu Bratislava V, zo dňa 27. 05. 2011, bolo navrhovateľovi, na základe jeho žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, zo dňa 21. 03. 2011, priznané oslobodenie od súdnych poplatkov vo výške 8.799,50 EUR, v ostatnej časti oslobodenie od súdnych poplatkov mu nebolo priznané... Navrhovateľ, na základe... výzvy súdu, súdny poplatok vo výške 8.799,50 EUR, zaplatil na účet súdu, a to poštovým poukazom, dňa 24. 09. 2011...

Dňa 09. 01. 2012 bolo právnemu zástupcovi navrhovateľa doručené Uznesenie Okresného súdu Bratislava V, zo dňa 21. 12. 2011, na základe ktorého súd rozhodol o zmene Uznesenia zo dňa 16. 12. 2010, v časti náhrady trov konania tak, že navrhovateľ je povinný odporcovi zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 1.836,35 Eur, a taktiež mu bolo doručené Uznesenie Okresného súdu Bratislava V, zo dňa 30. 12. 2011, ktorým sa opravilo Uznesenie zo dňa 16. 12. 2010, č. k. 19 Rob/85/2010-261, konkrétne v záhlaví, v označení IČO navrhovateľa a doplnilo sa o označenie právneho zástupcu odporcu. Navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu, podal proti uvedeným uzneseniam, v zákonnej 15-dňovej lehote, odvolanie zo dňa 23. 01. 2012, a zároveň aj odvolanie proti

Uzneseniu zo dňa 16. 12. 2010, v ktorom žiadal aby odvolací súd predmetné uznesenia v plnom rozsahu zrušil, vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a priznal navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania.

Dňa 12. 12. 2012 bolo právnenému zástupcovi navrhovateľa doručené Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 31. 10. 2012, č. k. 1 Cob/406/2012-324, na základe ktorého, odvolací súd odvolanie navrhovateľa proti Uzneseniu Okresného súdu Bratislava V, zo dňa 16. 12. 2010, č. k. 19 Rob/85/2010-261, v zastavujúcej časti odmietol. O odvolaní proti Uzneseniu zo dňa 21. 12. 2011 a proti Uzneseniu zo dňa 30. 12. 2011, však odvolací súd do dnešného dňa nerozhodol.

Následne, navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu, podal Návrh na vydanie rozhodnutia o vrátení súdneho poplatku zo dňa 21. 01. 2013, v ktorom žiadal Okresný súd Bratislava V, ako súd, ktorý vydal rozhodnutie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, aby vydal rozhodnutie o vrátení zaplateného súdneho poplatku navrhovateľovi, vo výške 8.799,50 EUR, a to prostredníctvom príslušného daňového úradu. O uvedenom návrhu navrhovateľa, však súd opätovne, do dnešného dňa nerozhodol.

Preto, navrhovateľ podal na Okresný súd Bratislava V, sťažnosť na postup súdu zo dňa 02. 07. 2013, adresovanú do rúk predsedu súdu, ktorý po prešetrení stavu konania vo veci č. k. 19 Rob/85/2010, v liste zo dňa 09. 07. 2013, číslo Spr.2110/2013, uviedol, že spis v tejto veci sa od 09. 01. 2013 nachádza na Krajskom súde v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní... a preto nemohol posúdiť uvedené skutočnosti.“

3. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo J. R. – PROBAU... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Krajským súdom v Bratislave, postupom v konaní vedenom pod č. k. 1 Cob/406/2012 a Okresným súdom Bratislava V, postupom v konaní vedenom pod č. k. 19 Rob/85/2010, porušené bolo.

2. *Krajskému súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod č. k. 1 Cob/406/2012 a Okresnému súdu Bratislava V, v konaní vedenom pod č. k. 19 Rob/85/2010, prikazuje konať bez zbytočných prietahov.*

3. *Súd J. R. – PROBAU... priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- €... ktoré sú Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Bratislava V, povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Bratislava V, sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi. trovy konania v sume 275,94 €... na účet Advokátskej kancelárie Mgr. Matej Krajči... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že o jeho návrhu nebolo rozhodnuté.

7. Ústavný súd zo spisu a jeho príloh, ako aj z dopytu na okresnom súde zistil takýto stav vecí.

II.A

K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Rob/85/2010

8. Okresný súd uznesením č. k. 19 Rob/85/2010-261 zo 16. decembra 2010 rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom a žiadnemu účastníkovi konania nepriznal náhradu trov konania. Proti uzneseniu o zastavení konania podal odvolanie sťažovateľ a odporca podal odvolanie proti nepriznaniu trov konania.

9. Spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cob/406/2012 z 31. októbra 2012 odvolanie sťažovateľa odmietol z dôvodu oneskoreného podania. Preto uznesenie okresného súdu č. k. 19 Rob/85/2010-261 zo 16. decembra 2010 o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť 27. januára 2011.

10. Okresný súd uznesením sp. zn. 19 Rob/85/2010 z 21. decembra 2011 zmenil svoje uznesenie č. k. 19 Rob/85/2010-261 a priznal odporcovi náhradu trov konania. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie sťažovateľ a spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

11. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že má vedomosť o tom, že vec *bola postúpená krajskému súdu, o čom predložil ústavnému súdu aj list predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 2110/2013 z 9. júla 2013, v ktorom ho upozorňuje, že spis sp. zn. 19 Rob 85/2010 sa nachádza od 9. januára 2013 na krajskom súde na rozhodnutie o odvolaní.*

Sťažovateľ požiadal okresný súd 21. januára 2013 o vrátenie zaplateného súdneho poplatku, o ktorom nebolo možné rozhodnúť, pretože spis sa nachádzal od januára 2013 do decembra 2013 na krajskom súde.

12. Okresný súd uznesením č. k. 19 Rob/85/2010-355 zo 16. januára 2014 rozhodol vrátiť sťažovateľovi zaplatený súdny poplatok. Predmetné rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 23. januára 2014.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05).

14. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol (m. m. II. ÚS 184/06).

15. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovelo (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

16. V neposlednom rade ústavný súd prihliadol pri rozhodovaní o sťažnosti aj na skutočnosť, čo je v hre, o čom mal okresný súd rozhodovať. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení konania 27. januára 2011 okresný súd mal rozhodnúť už len o vrátení súdneho poplatku sťažovateľovi, čo sa aj stalo vydaním uznesenia 16. januára 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23. januára 2014. Okresný súd vykonal vo veci všetky relevantné úkony, a preto k ďalším priet'ahom v konaní už nemôže dochádzať.

II.B

K namietanému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob/406/2012

17. Sťažovateľ namietal tiež priet'ahy v konaní pred krajským súdom. V tejto časti ústavný súd posudzoval najskôr prípustnosť sťažnosti. Z obsahu podanej sťažnosti a ani na základe dopytov ústavného súdu nebolo totiž zistené/preukázané, že sťažovateľ vo vzťahu ku krajskému súdu podal sťažnosť na priet'ahy adresovanú predsedovi súdu.

18. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

19. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

20. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť

na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Podľa názoru ústavného súdu sa podanie s'ťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním s'ťažnosti zistí, že s'ťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon s'ťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

21. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

22. Postup sťažovateľa v okolnostiach prípadu je potrebné vykladať tak, že vo vzťahu k namietaným priet'ahom krajského súdu nepreukázali splnenie požiadavky namietania priet'ahov v konaní pred orgánom verejnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

23. Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi krajského súdu sťažnosť na priet'ahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. marca 2014